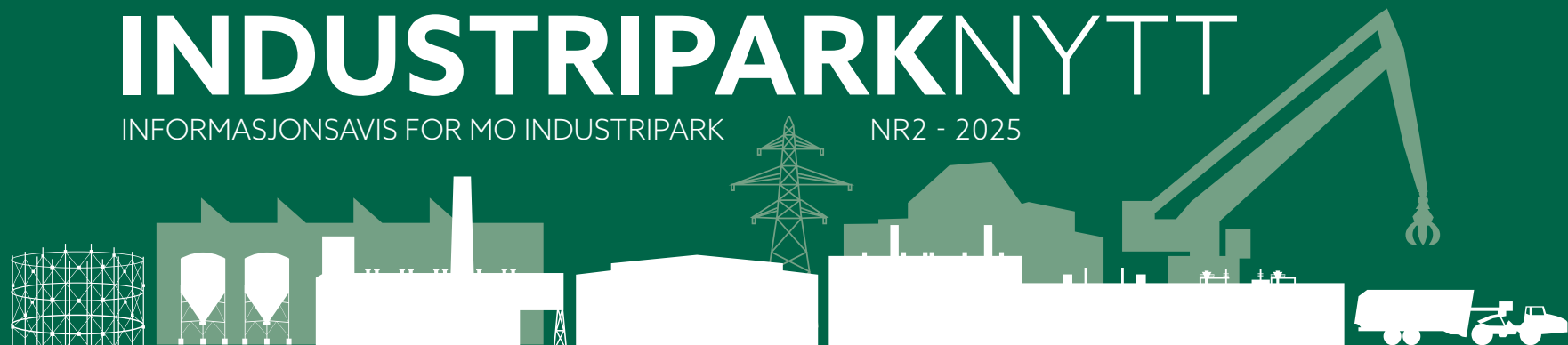

INDUSTRI PARK NYTT

INFORMASJONSAVIS FOR MO INDUSTRIPARK

NR2 - 2025

70-ÅR SIDEN JERNVERKET STARTET OPP

I år er det 70 år siden Norsk Jernverk startet opp driften. Det var en milepæl for Mo i Rana, og inngår i Norgeshistorien som et viktig ledd i arbeidet med å bygge landet.

SIDE 4-11

- 12-13** Momek flytter inn i Gulbygget
- 14-15** Støre på besøk hos Momek
- 16-17** Halverer utslippene fra containerfrakt
- 18-19** Kvalitet og god stemning hos Nord Industrirør
- 20-21** IMTAS er nå en del av EQVA
- 22-23** Ferroglobe tar i bruk lokal jernmalm
- 24-25** Ikke-ødeleggende testing med Mo NDT & Inspection

GLØR

iteam
GLOBAL IT LOKALT

 Mo
Industripark

TESS
TEKNISK FAGHANDEL
TESS Mo Industripark - Tlf.: 75 12 67 50

LOFTHUS

ID REKLAME

Industriparknytt er en informasjonsavis for industri, næringsliv, og bedrifter tilknyttet Mo Industripark. Bedrifter som ønsker det, kan bli med som deltaker og bruke Industriparknytt som informasjonsavis.

Noe vi burde skrive om? Send tips til industriparknytt@mip.no

INFORMASJONSAVIS FOR DISSE BEDRIFTENE:

AGA Kantinedrift og Catering, Celsa Armeringsstål, Elkem Rana, Ferroglobe Mangan Norge, Glør, Goodtech, Harsco, Helse Nord IKT, Helse & Sikkerhet SA, ID Reklame, Inventum RTD avd. Mo, KIS Nord, Kunnskapsparken Helgeland, Kvarøy Smolt, Miljøteknikk Terrateam, Miras Solutions, Mo Fjernvarme, Mo Industripark, Mo Industritransport, Mo NDT & Inspection AS, Momek, Nemko Norlab, PricewaterhouseCoopers, Rana Industriterminal, Rana Utvikling, Sandberg Ildfast, Seatech Invent, Siemens, SMA Mineral, Svabo Industrinett, T.T. Kran og industrielt vedlikehold, TESS Rana, Testpartner, Østbø Rana

I REDAKSJONEN MO INDUSTRIPARK:

Ansv. utgiver: Bjørn Ugedal og Kim-André Åsheim
Redaksjon: Benjamin Strøm Bøen og Kim-André Åsheim
Tekst, foto og design: Mo Industripark AS **Trykk:** ID Reklame
Tips kan sendes til: industriparknytt@mip.no

70 ÅR MED INDUSTRI I RANA

I år markerer vi at det er 70 år siden Norsk Jernverk ble satt i drift. Fra 1955 ble industrien en motor for utvikling og vekst i Mo i Rana, gjennom skiftende tider og ulike utfordringer.

Historien om Norsk Jernverk er også historien om Norge etter krigen. Landet skulle bygges, med utbygging av kraftverk og industri som helt sentrale virkemidler. Da Stortinget bestemte å bygge et jernverk i Mo i Rana i 1946, kunne man knapt ane hvordan dette skulle snu opp-ned på det lille handelsstedet.

Det var ikke tilfeldig at jernverket ble lagt til Rana. Det hadde allerede vært lange tradisjoner for gruveindustri her, ikke minst med oppstarten av Dunderland Iron Ore Company på slutten av 1800-tallet. Dermed var mye av den grunnleggende infrastrukturen på plass, med blant annet jernbane og havner, men også en industriell kultur.

Mulighetene for å bygge ut kraftverk i nærheten av jernverket var også en helt sentral grunn til at jernverket ble plassert nettopp i Rana. Det var flere vassdrag i regionen som kunne demmes opp til kraftproduksjon. Opprinnelig var planen å forsyne jernverket med kraft fra Glomfjord. Men allerede året etter stortingsvedtaket, kom det en stor endring: Krafta fra Glomfjorden skulle gå til Norsk Hydro, og i stedet skulle Røssågavassdraget bygges ut for å forsyne jernverket med kraft.

Vedtaket førte til at jernverksbyggingen ble kraftig forsinket, og ikke kom ordentlig i gang før nærmere 1950. De neste fem årene gikk til gjengjeld radig unna, med hektisk byggeaktivitet. Det kom tilflyttere fra hele landet, og befolkningen økte raskt. Og befolkningen var svært ung. På et tidspunkt var hver tredje innbygger i kommunen under 13 år.

Utviklingen var likevel langt fra ferdig i 1955. I årene som fulgte kom det flere utvidelser og investeringer. På 60-tallet ble for eksempel ovn 5 og 6 ved råjernverket, Norsk Koksverk og Rana Gruber vedtatt av Stortinget. På midten av 70-tallet snudde det likevel, og stålbransjen sto overfor en svært krevende periode. Den 9. juni 1988 vedtok Stortinget omstillingen av

statsindustrien i Rana.

I tiårene som fulgte, ble Mo Industripark opprettet og en rekke internasjonale selskaper har tatt plass i det som opprinnelig var jernverkets lokaler. Ferroglobe Mangan Norge driver i dag i sinterverket og i halvparten av det som het råjernverket. Den andre halvparten av råjernverket er overtatt av Elkem Rana. Celsa Armeringsstål har tatt over stålverket og valseverket. SMA Mineral har tatt over kalkproduksjonen, og Rana Gruber driver fortsatt jernmalmgruvene. Nye bedrifter som leverer til industrien har vokst fram, både i det gamle sentralverkstedet, men også i helt nye lokaler. Industriparken er i dag en levende industriell klynge med over 100 bedrifter.

Svært mange av de familiene som i dag bor i Rana kan peke på nettopp 50-tallet som startpunktet for at deres foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre flyttet hit. «Alle har et søskenbarn på Gjøvik», sang Alf Prøysen. Kanskje kan en lokal variant her være at «alle har hatt en bestefar på jernverket». Det er i alle fall sånn at både oppbygginga, drifta, omstillingsårene, og dagens industripark preger lokalsamfunnet og kulturen vår.

Det er viktig å hedre historien for 70 år siden, men jeg vil også benytte anledningen til å hedre de som sto på gjennom omstillinga etter jernverket. Når vi i dag ser tilbake på omstillinga og hvor vi er i dag kan vi ikke annet enn å si at dette er en suksesshistorie. Det skyldes gode prosesser, flinke folk og et høyt nivå både teknisk og organisatorisk.

Dermed sitter vi den dag i dag med en sterk industrikultur og en bred portefølje av prosess- og leverandørbedrifter med et høyt internasjonalt nivå. Veien videre for Rana-industrien er åpen og jeg tror at med de kvalitetene vi i fellesskap besitter i form av kompetanse, industrikultur og utviklingsmentalitet, er det grunn til å ha tro på en spennende fortsettelse.

Når vi i dag ser tilbake på omstillinga og hvor vi er i dag kan vi ikke annet enn å si at dette er en suksesshistorie.

70-ÅR SIDEN JERNVERKET STARTET OPP

Den 7. april 1955 kunne Norsk Jernverk starte opp, etter at den elektriske krafta fra Røssåga ble koblet inn. Det markerte en milepæl for Mo i Rana, og inngår i Norgeshistorien som et viktig ledd i arbeidet med å bygge landet.

Nesten ni år etter at Stortinget vedtok å bygge et jernverk i Mo i Rana, kom verket endelig i drift for 70 år siden. Det hadde blitt en del forsinkelser, blant annet på grunn av at Stortinget underveis hadde ombestemt seg om hvor krafta til jernverket skulle komme fra. Opprinnelig var det tenkt at krafta skulle komme fra Glomfjord, men så ble det bestemt at denne skulle gå til Norsk Hydro. Dermed ble utbyggingen av Røssåga satt i gang, parallelt med byggingen av jernverket.

Det er flere datoer som kan markeres i år. Den 19. april ble den første tappingen fra stålovn 1 gjennomført. Stålplater fra det tyske slagskipet Tirpitz, som hadde blitt senket utenfor Tromsø 11 år tidligere, utgjorde råvarene til denne første runden.¹

Stålverket var dermed faktisk i drift før både råjernverket og sinterverket. Strømmen til ovn 1 i råjernverket ble slått på

den 22. april, og den første sintringen skjedde 2. mai. Den 16. mai ble ovn 1 i råjernverket tappet for første gang.

Valseverkene ble også startet opp fortløpende dette året: Blokkvalseverket i april, grovvalseverket i mai, og finvalseverket i november. I løpet av 1955 kom dermed alle delene av Norsk Jernverks virksomhet, i området som i dag utgjør Mo Industripark, i gang.

Skal vi forstå hvorfor Stortinget gikk så aktivt inn og bygget opp en ny industri, for ikke å snakke om en ny by, må vi forstå tida dette skjedde i. Landet skulle reises igjen etter krigen, og det var selvsagt at staten gikk inn som en aktiv aktør innenfor både industri og kraftutbygging.

Tanken om å bygge et statlig jernverk var likevel ingen ny idé. Som det er dokumentert i Hilde Gunn Slottemos «Malm, makt og mennesker – Ranas historie 1890-2005»

og Ivar Hartviksens «Jernsaken må løses – Ranaindustriens historie, bind 1», så var dette en sak som hadde vokst i politisk kraft over flere tiår.

Slottemo skriver at ideen om et statlig jernverk har røtter fra rundt unionsoppløsningen i 1905, hvor myndighetene i Norge hadde et behov for å demonstrere sin selvstendighet. Jernsakens politiske gjennombrudd kom på 30-tallet, og ble et symbol på Arbeiderpartiets industri- og næringspolitikk, med storindustri og statlig engasjement.

Jernverksvedtaket i 1946 var likevel enstemmig. De politiske partienes fellesprogram etter krigen slo kort og godt fast at «jernsaken må løses». Det skulle bygges et statlig jernverk. Flere lokasjoner ble vurdert i forkant, men til slutt sto det mellom Orkanger og Mo. Daværende handelsminister Lars Evensen sa at dette var «det største industrielle engangsløftet vårt land har tatt».²

Både Slottemo og Hartviksen peker på at det aldri var noen bedriftsøkonomisk begrunnelse bak opprettelsen av jernverket. Vedtaket var begrunnet ut fra samfunnsøkonomiske hensyn. Blant annet hadde Norge et stort behov for stål, og to verdenskriger hadde nylig brutt forsyningslinjene. Sikkerhet og beredskap sto altså sentralt. I tillegg handlet vedtaket om at Norge skulle ha selvrespekt som industrinasjon, som Slottmo skriver:

«Jernverket handlet således om drømmen om det moderne Norge. Det var et vesentlig fundament i et sunt samfunn og en motor i nasjonaløkonomien. Jernverket var et nasjonalt

selvstendighetssymbol i forhold til andre stater og var tenkt som et virkemiddel for vekst, utvikling og modernisering internt i landet.»³

Dette er altså bakteppet for Stortingets vedtak fra 1946. Den nasjonale stoltheten var også fremtredende i 1955. Hartviksen beskriver at da ovn 1 i råjernverket ble satt i drift i mai 1955, ble dette omtalt som «verdens største elektriske jernsmelteovn». Den var basert på norsk teknologi, bygd av selskapet Elektrokemisk, i dag kjent som Elkem. Hartviksen beskriver at det kom delegasjoner fra utlandet for å se på råjernovnene, og Jernverket tok imot praktikanter fra hele verden.⁴

Jernverket fikk da også en god start, og jernverksdirektør Marius Brostrup Müller var optimistisk med tanke på at bedriften skulle oppnå overskudd. Jernverket var et imponerende syn. På området var det 16 kilometer med jernbanespor, med elektrifisert bane ned til jernverkskaia. Det var hele 70 sporveksler. Selv om stålovn 1 var basert på norsk teknologi, hadde det ikke vært mulig å bygge jernverket uten teknologi og utstyr fra utlandet, blant annet fra Sverige, Vest-Tyskland og Storbritannia.

Samtidig gikk ikke alt på skinner. I følge Slottemo hadde investeringskostnadene doblet seg fra de opprinnelige anslagene fra vedtaksåret. Opposisjonen på Stortinget hadde begynt å røre på seg, ført an av Bondepartiet og deler av Høyre. I tillegg var det nok en viss skepsis til dette prosjektet i befolkningen, noe man blant annet kan få et litterært bilde av i romanen «Seierherrene» av Roy Jacobsen:

Spisepause for karene som arbeidet inne i vannanlegget for vanntilførselen gjennom Mofjellet. I bakgrunnen begynner industritomta å ta form. Rundt 1950.

Tre arbeidere raker slaggen av ausa, som er full av flytende stål. 1955. Verneutstyr har heldigvis blitt innført siden den tid.

Dagens arbeid er over. På vei hjem til stjerneblokkene. «Vårt verk» kalte blokkbebyggelsen for «stjerne-byen». Nye blokkleiligheter med både varmt og kaldt vann og vannklosett var for mange mye mer moderne enn boligene de kom fra.

«Onkel Sigurd kommer også, fra Mo der han har jobbet på jernverket siden starten i -55, Arbeiderpartiets store gullmedalje i Nordland Fylke, de har til og med dratt sammen en liten drabantby rundt bedriften, der Sigurd og kone bor med foreløpig to unger. Han har rød hud rundt de hvite øyenringene, etter alt det glødende jernet antakelig, snakker om Masovner og Bessemerkoverterte og Siemens-Martinovner og så videre ... men fattern lar seg ikke vippe av pinnen av moderne oksyderingsprosesser, har jo noen år bak seg på både Spigerverket og Kværner, følger også litt med i avisen og unnlater derfor ikke å nevne, i forbifarten, at jernverket på Mo går nå ikke med overskudd ennå da.»⁵

Dermed kan man kanskje si at det som ble påtenkt som et strategisk prosjekt for å oppnå selvforsyning og nasjonal stolthet, og unnfanget som et prosjekt for å bygge landet, i 1955 ble født inn i en verden hvor internasjonal handel og bedriftsøkonomisk lønnsomhet var blitt viktigere. Det ser i alle fall ut til at valg av premiss har preget historiefortellingen og debatten om jernverket opp gjennom tidene. I en verden med stadig økte handelshindringer er forsyningssikkerhet igjen blitt et sentralt tema. Hvordan det vil påvirke både historiefortellingen og politikk framover, gjenstår å se.

Det som uansett er sikkert, er at Mo i Rana aldri skulle bli den samme igjen. Kommunens befolkning vokste fra rundt 8.000 til 26.000 innbyggere. Folk kom flyttende i hopetall, ofte med drømmen om et liv i et moderne industrisamfunn: «Å flytte til nye blokkleiligheter med innlagt vann, strøm, hvitevarer, søppelsjakt og vaskekjeller representerte det gode liv for mange», som Slottemo skriver.⁶

Når vi nå feirer 70-årsjubileumet for oppstarten av jernverket, kan vi også notere oss at det det nå er omtrent 35 år siden jernverket ble lagt ned. Og at da jernverket ble lagt ned, så var det omtrent 35 år siden oppstarten. Den 31. januar 1989 kom Gro Harlem Brundtland til Mo i Rana sammen med daværende næringsminister Finn Kristensen. De skulle starte rivningen av to råjernovner for å gjøre plass til Fesils ferrosilisiumsverk. Omstillingen av Rana var for alvor i gang.⁷

Tre år senere, i 1992, var statsminister Brundtland på plass igjen. Denne gangen ble kommunens vekstplan «Frodige Rana» presentert på et storslått arrangement, blant annet med et barnekor bestående av 270 fjerdeklassinger fra hele Rana. Oppe hos det nystartede Mo Industripark jobbet det da 2100 ansatte i 58 forskjellige bedrifter, mot de 2300 som fortsatt jobbet ved Norsk Jernverk da driften ble avsluttet i 1989.⁸

Å forstå omstillingsårene er vel så viktig for å forstå Ranas historie som oppbyggingen og driften av jernverket. At det ble samlet hundrevis av barn til et stort arrangement for lansering av en kommuneplan, sier noe om samfunnsmobiliseringen som skjedde i Rana på 90-tallet. De siste 35 årene har det vokst fram et sterkt industrimiljø, og Mo Industripark er kanskje den mest allsidige industriparken i Norge. Det er i dag over 100 bedrifter tilknyttet Mo Industripark, med nesten 2900 ansatte ved siste opptelling, inkludert Rana Gruber.⁹

Jubileumsartikkelen er skrevet av Kim-André Åsheim.

I de nye boligområdene krydde det av unger. Hver tredje innbygger i kommunen var under 13 år.

¹ Hartviksen, Ivar (2018): Jernsaken må løses – Ranaindustriens historie, bind 1. Skaldekvad AS, Mo i Rana

² Slottemo, Hilde Gunn (2007): Malm, makt og mennesker – Ranas historie 1890-2005. Rana Historielag, Mo i Rana, s. 273

³ Slottemo (2007), s. 275

⁴ Hartviksen (2018), s. 185

⁵ Jacobsen, Roy (1991): Seierherrene. Cappelen, Oslo, kap. 18

⁶ Slottemo (2007), s. 283

⁷ Rana Blad, 29. april 1992

⁸ ibid.

⁹ Kunnskapsparken Bodø (2024): Utvikling i Rana. Fakta og kunnskap om næringslivet i Rana kommune og Mo Industripark. URL: <https://www.mip.no/wp-content/uploads/2024/01/Utvikling-i-Rana-av-KPB.pdf>

Friluftsanlegget ved Svabo.

Hovedporten til jernverket, rundt 1955.

VIKTIGE DATOER I 1955

Oppstarten av jernverket pågikk gjennom store deler av 1955. Her er en oversikt over noen av de viktigste datoene for oppstarten av Norsk Jernverk.

OPPSTARTEN:

- 7. april ble den elektriske krafta fra Røssåga koblet til overføringslinjene til Norsk Jernverk og driften kunne starte.

Råjernverket

- 22. april slo verksdirektør Marius Brostrup Müller inn strømmen på ovn 1 i råjernverket.
- 2. mai startet den første sintringen i sinterverket.
- 16. mai ble ovn 1 i råjernverket tappet for første gang.

Dette var fra «verdens største elektriske jernsmelteovn». Ifølge råjernsjef Aksel Kielland Presterud rådet det en andektig og spent stemning i tappehallen før første tapping, der en stor ansamling mennesker fulgte med. De fleste hadde aldri tidligere sett flytende jern og slag, og ingen hadde tidligere håndtert så store elektro-råjernsovner.

Under første tapping størknet metallet og rant dermed ikke skikkelig over i ausen. Dagen etter gikk det langt bedre, da flytende rødt jern og slag strømmet ut av ovnen, og ble en mektig markering av nasjonaldagen med sprakende gnister ut i hallen

I løpet av tre dager ble det gjennomført i alt seks tappinger. Ingen hadde tidligere håndtert så store elektriske råjernovner, verken i Norge

eller ellers i verden.

- 19. juli ble ovn 2 i råjernverket satt under spenning.

Stålverket

- 19. april, klokka 22.05 ble charge nr. 1 tappet fra elektrostålovn 1 med 35 tonn flytende stål.
- 9. juni: Første "blås" i Bessemer-verket. (Bessemerkonverter – produksjonsanlegg for omforming av råjern til stål.)

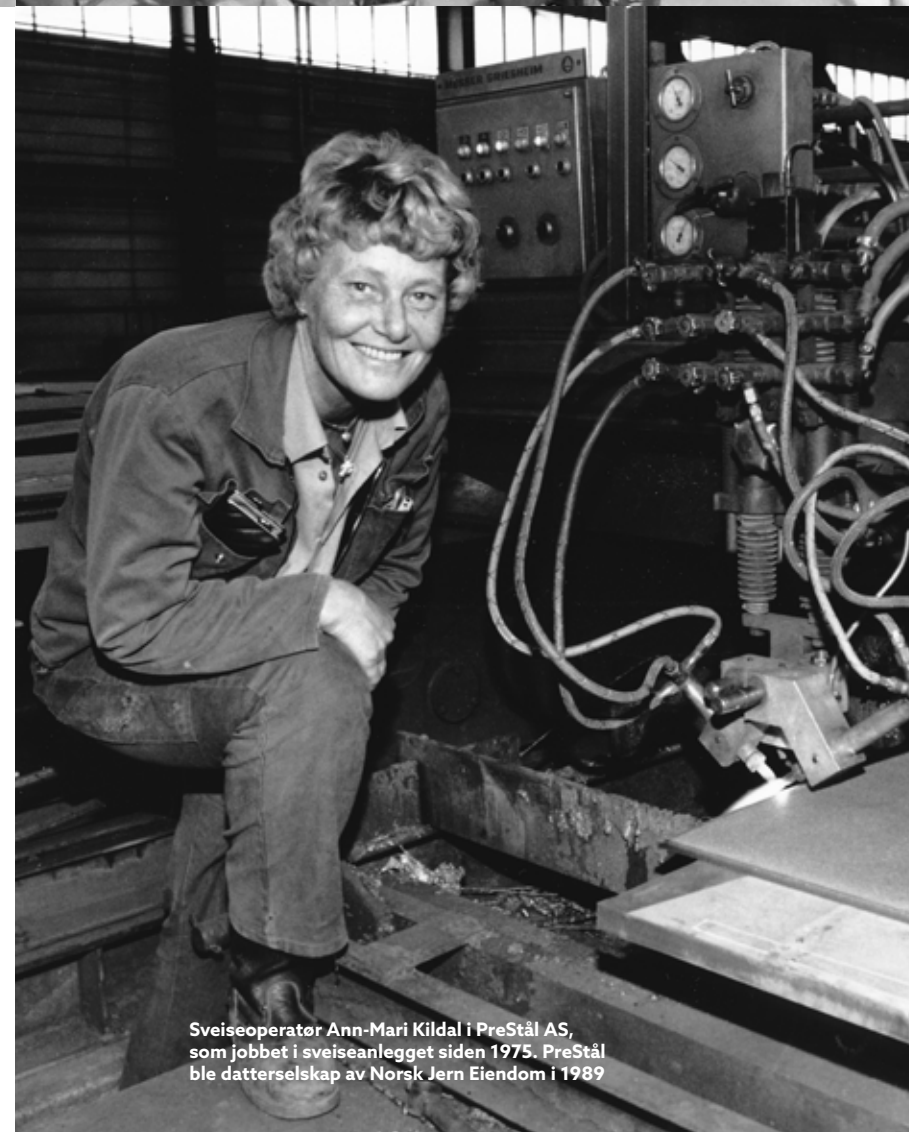
Elektrostålovnene var tysk krigsskadeerstatning fra Hermann Göring-Werke.

Også råvarene hadde tysk opprinnelse: Da det første stålet fløt fra elektrostålovn 1, var det meste av skrapet stålplater fra slagskipet "Tirpitz", senket utenfor Tromsø i november 1944. Smeltingen tok nærmere åtte timer.

Valseverket

- 22. april gikk de første stålblockene gjennom blokkvalseverket. Dette er første ledd i produksjonen i valseverkene.
- 2. mai ble grovvalseverket startet opp.
- 14. november ble finvalseverket satt i drift, som det siste verket.

Takk til Ivar Hartviksen for oversikten over datoer.

Sveiseoperator Ann-Mari Kildal i PreStål AS, som jobbet i sveiseanlegget siden 1975. PreStål ble datterselskap av Norsk Jern Eiendom i 1989

Hver tredje innbygger i kommunen var under 13 år

«Punchedamer» ved jernverkets administrasjon. 1955.

HR-sjef Morten Loftfjell i Momek Group.

Dette er en del av lokalene i tredje etasje som skal pusses opp, slik at de står klare til innflytting før jul.

MOMEK FLYTTER INN I GULBYGGET

Momek samler nå flere avdelinger under samme tak, og er nå i gang med innflytting i tredje etasje i Gulbygget. Dette gjør de for å lettere kunne samarbeide på tvers av avdelingene. Innen jul 2025 skal rundt 90 ansatte fra Momek flytte inn i de nye lokalene.

HR-sjef Morten Loftfjell i Momek Group sier at samlokaliseringen gir en enklere hverdag og bedre samarbeid.

– I dag sitter vi spredt på tre steder i Mo i Rana. Det gjør at mange må reise mye mellom lokalene, noe som er lite hensiktsmessig. Ved å samle prosjektavdelingen, ingeniørene, kalkulasjon, innkjøp, Momek Invest og konsernfunksjonene som ikke jobber direkte opp mot den daglige drifta av verkstedet, får vi en mye bedre flyt i hverdagen, sier Loftfjell.

FLYTTER I TO STEG

Allerede rett etter påske skjer første flytteetappe. Da flytter cirka 30 ansatte fra første til tredje etasje i Gulbygget. Neste steg skjer før jul, når ansatte fra «Rundingen» ved Circle K og noen fra det eksisterende administrasjonsbygget også flytter inn.

FLEKSIBLE ARBEIDSPLASSE

Gulbygget er moderne innredet med kontorer, møterom og små stillerom. Lokalene varmes opp med vannbåren varme fra Mo Fjernvarme, og har nytt ventilasjonsanlegg med kjøling. Lokalene trenger kun mindre justeringer før de er klare til bruk. Fordi flere av de ansatte bruker mer tid utenfor kontoret enn inne, har Momek innført et nytt tiltak for å utnytte kontorlokalene best mulig.

– Noen av kontorplassene vil ha «free seating», slik at det finnes flere ledige kontorplasser i bygget som alle kan benytte seg av. Dette gjør at lokalene utnyttes bedre. Vår erfaring med å ha ledige kontorplasser, er at dette gir oss en mye større fleksibilitet, forteller Loftfjell.

ANSATTE ER POSITIVE, MEN SPENTE

Mange ansatte ser fram til å flytte inn i de nye lokalene, selv om enkelte også er spente på endringene. Det blir en kombinasjon av enkeltkontorer, dobbeltkontorer og firemannskontorer, samt fleksible arbeidsplasser som er nytt for flere.

– Vi forstår at dette kan være uvant. Derfor har vi hatt omvisninger og lyttet til hva de ansatte er opptatt av og forsøkt å imøtekomme den enkelte sine ønsker så langt det lar seg gjøre, sier Loftfjell.

SER FRAM TIL TETTERE SAMARBEID

Loftfjell mener flyttingen vil gi mer enn bare praktiske fordeler.

– Når vi sitter i samme bygg, er det mye enklere å snakke sammen, fremfor dagens løsning der vi er spredt på mange lokasjoner og mye av den interne kommunikasjonen skjer via e-post og Teams-møter.

– Samhandlingen mellom avdelingene vil bli mye bedre, og dette vil igjen gi positive ringvirkninger for hele organisasjonen. Nå gleder vi oss til å flytte inn og se resultatene av denne samlokaliseringen, avslutter han.

HR-sjef Morten Loftfjell i ett av de nye kontorene som klargjøres til innflytting i Gulbygget.

F.v.: Bjørn Audun Risøy (daglig leder i MOMEK Invest), Bjørn Ugedal (administrerende direktør i Mo Industripark AS), Geir Waage (ordfører i Rana kommune), statsminister Jonas Gahr Støre og Bjørnar Skjæran (parlamentarisk leder, Ap).

Leder for strategisk kommunikasjon og samfunnskontakt i Mo Industripark AS, Kim-André Åsheim.

Administrerende direktør i Momek Group, Roger Skatland.

STØRE PÅ BESØK HOS MOMEK

Statsminister Jonas Gahr Støre besøkte Momek i mars, hvor han blant annet fikk høre om EØS-avtalens viktighet for industrien og Momeks arbeid med inkludering og rekruttering.

Solen gjorde en snarvisitt i en regnfull tid da statsminister Jonas Gahr Støre var på besøk hos Momek i Mo Industripark. En viktig grunn til at statsministeren hadde valgt nettopp Momek er Momeks flerårige arbeid med Praksisskolen, hvor de i samarbeid med NAV tenker alternativt rundt rekruttering.

Nå satser Momek videre på Praksisskolen. Årets strategiske satsning for konsernet er å bekjempe utenforskap, fortalte adm.dir. i Momek Roger Skatland til statsministeren i dag.

– For Momek er folk den viktigste investeringen, og den største verdien. Derfor har vi det å kjempe mot utenforskap som hovedsatsning i år. Blant annet handler dette om å satse på de ansatte og gjøre ting for at folk skal bli sett og føle seg verdsatt, sier Skatland.

Arbeidet mot utenforskap handler også om Momeks samfunnsarbeid, blant annet gjennom Praksisskolen. Støre fikk blant annet møte Mats Aasheim Jessen, som er en av de Momek-ansatte som kom inn via denne ordningen. Han

presenterte hvordan han jobbet, og fortalte at Praksisskolen har vært en god vei inn til Momek for han.

Mo Industripark var også til stede under dagens besøk, og leder for strategisk kommunikasjon og samfunnskontakt Kim-André Åsheim benyttet anledningen til å understreke viktigheten av EØS-avtalen.

– I en stadig mer urolig verden, hvor vi også ser at USA varsler toll mot EU, kan det ikke understrekes nok hvor viktig EØS-avtalen er for industrien. Det aller meste av eksport fra bedriftene her i parken går til EU-land. Da er det avgjørende at Norge har tilgang til EUs indre marked, sier Åsheim.

Det er først og fremst EUs mottiltak mot toll fra USA som ville rammet Norge dersom vi ikke hadde hatt EØS-avtalen.

– I EØS-avtalen er det i utgangspunktet sånn at det ikke skal være toll mellom Norge og EU. Det er det som kan berge industriens markedsadgang, og dermed arbeidsplassene i industrien, avslutter Åsheim.

Statsminister Jonas Gahr Støre i møte med Mats Aasheim Jessen.

F.v.: Cecilie Festvåg, Karen Søreng, Ola Åsland, Nina Hagberg, Irina Øhrbom, Nancy Stien Schreiner, Stig Meisfjord, Geir Ove Storheil, Frida-Johanne Hanssen Skevik, Torbjørn Skevik og Alf A. Øverli.

Her er den nye lastebilen som Rana Industriterminal har investert i.

HALVERER UTSLIPPENE FRA CONTAINERFRAKT

Rana Industriterminal og North Sea Container Line lanserer tiltak som halverer utslippene fra containerfrakta til og fra Mo i Rana. Med metanoldrevne skip og elektrisk lastebil, har industrien i samarbeid fått tilgang til lav- og nullutslippstransport fra dør til dør.

Inn til Rana Industriterminal (RIT) kom det sent fredag inn et splitter nytt skip fra North Sea Container Line (NCL) som kan driftes på metanol. Containerne blir på land fraktet med RITs nye helelektriske lastebil med sidelaster. Dette betyr en halvering av utslippene i frakta av varer. Prosjektet er et resultat av samarbeid mellom RIT, NCL, Elkem, Celsa og Ferroglobe.

Elkem og NCL har samarbeidet om selve byggingen av de to søsterskipene, som kan driftes på metanol. Disse skal gå i faste ruter til og fra Norge de neste femten årene.

NCL har i dag fire frakteskip i trafikk, de seiler mellom Norge, Tyskland og Nederland. Den nye båten som fra nå jevnlig skal ankomme Mo i Rana, har fått navnet NCL Vestland. Sammen med søsterskipet NCL Nordland, skal de erstatte tre av de gamle skipene i flåten. Dette er også det første metanoldrevne skipet i deres flåte. I juni kommer

deres andre skip, og i 2026 setter de i drift verdens første containerskip som driftes på ren ammoniakk.

– Vi i NCL jobber kontinuerlig for å gjøre sjøfrakt tryggere, mer effektiv og mer miljøvennlig. Skipene er et betydelig løft i innovasjon og energibesparende tiltak. Et nøkkelpunkt for oss er å gjøre det kostnadseffektivt for kundene, slik at vi gjør grønn frakt til det foretrukne valget, sier Bente Hetland, administrerende direktør i NCL, i en pressemelding.

Daglig leder Alf Øverli i RIT understreker at også de har en langsiktig strategi for å redusere utslipp.

– RIT har de siste årene investert i elektrisk hjullaster, landstrømanlegg for båter, og nå en elektrisk lastebil med sidelaster. Dette er nødvendige grep for en topp moderne havn, sier Øverli.

Øverli understreker at dette er et lagarbeid.

– Koordinert innsats og samarbeid mellom industri og logistikknæring er avgjørende. Det er vanskelig for enkeltbedrifter å løse dette alene. Containerne har de siste årene utgjort en økende godsmengde for oss, noe som åpner for sikrere transport, lavere utslipp og større lokal verdiskapning, sier han.

Lørdag 5. april markerte RIT og NCL anledningen med høytidelig åpning, med begge de nye fartøyene på plass. NCLs mannskap stilte også opp med omvisning på det nye containerskipet.

Elkem er hovedaksjonær i NCL, og har samarbeidet tett med dem i dette prosjektet.

– Skipning med container utgjør en betydelig del av Elkem Rana sin frakt av produkter til våre kunder. Gjennom partnerskapet mellom NCL og Elkem for å etablere nye lavutslippsskip, vil Elkem Rana nå kunne levere ferrosilisium

til kundene i Europa på en mer miljøvennlig måte, sier innkjøps- og råvaresjef i Elkem Rana Stig Meisfjord.

Celsa har også tatt i bruk containere for blant annet elektroder, ildfastmateriale og legeringer.

– Vi har interesse og ambisjon om å få til grønnere og mer bærekraftig transport. I den forbindelse er den elektriske lastebilen og containerskip med lavere utslipp veldig velkommen, og i tråd med selskapets målsetting, sier Hans-Petter Jakobsen, logistiksjesjef i Celsa Armeringsstål.

Ferroglobe jubler også over utviklingen. Sjef for kvalitet, helse, miljø og sikkerhet Geir Ove Storheil sier dette spiller rett inn i deres strategi.

– Ferroglobe jobber for å redusere våre utslipp av drivhusgasser betydelig i årene framover. Vi setter stor pris på at våre samarbeidspartnere deler denne målsetningen, og bidrar til reduksjon av utslipp i hele verdikjeden, sier Storheil.

FAKTA:

- Den elektriske lastebilen er av typen Volvo FMX trekkvogn. Den har en sidelaster som er designet for å enkelt håndtere containere.
- Investeringen i elektrisk trekkvogn har fått støtte fra Enova, og er beregnet å gi utslippskutt på rundt 70 tonn CO2 årlig.
- Rana Industriterminal er en av landets travleste sjøterminaler, med ca. 2 millioner tonn gods over kai.
- NCL er et norsk containerlinjerederi med Elkem som hovedaksjonær.
- Skipene NCL Vestland og NCL Nordland er designet for «dual fuel», det vil si at de i fremtiden også kan gå på batteri og hydrogen. Skipene kan i dag seile med fem prosent innblanding av biometanol. Ambisjonen er å gradvis øke andelen i tråd med regjeringens klimamål og utviklingen av verdikjeden for grønne marine drivstoff. Skipene har også 250 kWh batteripakker og landstrømtilkoblinger.
- Skipene er designet i Norge av NCL, som også har inngått en avtale med Equinor om levering og bunkring av biometanol i Norge.

F.v.: Prosjektleder og styreleder Raymond Langfjell, prosjektleder Jøran Johansen og daglig leder Edvard Nilsen.

KVALITET, KUNDER OG GOD STEMNING HOS NORD INDUSTRIRØR

Med humor og stå-på-vilje har Nord Industrirør vokst raskt. Edvard Nilsen og Raymond Langfjell har gått fra lange arbeidsdager på tomannshånd til å lede en gjeng på ti dyktige ansatte.

Når vi besøker Nord Industrirør i Mo Industripark, møter vi først et typisk industriverksted med verktøy, maskiner og rørdeler i en salig blanding. Innerst i lokalet finner vi en liten kontorboks – det beskjedne hovedkvarteret til en bedrift som har mangedoblet omsetningen på få år. Her møter vi daglig leder Edvard Nilsen, styreleder Raymond Langfjell og prosjektleder Jøran Johansen.

– Velkommen til hovedkontoret! Som dere ser, bruker vi mest tid på verkstedet og ute hos kundene. Administrasjonen vår er syltynn, sier Nilsen med et smil.

Nord Industrirør ble startet av Nilsen og Langfjell 1. april 2019. De to ville gjøre ting på sin egen måte og så muligheten til å drive mer effektivt. Nå teller bedriften ti ansatte, og flyttingen til Mo Industripark i november 2023 har brakt dem nærmere kundene.

EN PANGSTART MED LANGE DAGER

Det første store prosjektet var en omfattende ombygging av fjernvarmesentralen til Mo Fjernvarme. Her ble rør inne i energisentralen bygd om for å sikre en mer effektiv varmforsyning. Det var en krevende oppgave som krevde lange dager – og mye kaffe.

– Vi jobbet nesten døgnet rundt den første tiden. Det var flere større prosjekter for industrikunder. Det ble mye arbeid, men ga oss en god start, forteller daglig leder Edvard Nilsen.

Snart innså duoen at de trengte flere hender.

– Vi måtte si nei til gode oppdrag rett og slett fordi vi ikke hadde kapasitet. Det var tøft, men det viste oss også at det var rom for vekst, sier Langfjell.

VARIASJON OG SAMHOLD

Bedriften jobber med alt fra fiskeoppdrett til smelteverk og energianlegg. Dette betyr stadig nye utfordringer, men også mye læring og spennende prosjekter.

– Fiskeoppdrett har vokst mye de siste årene, og her handler det ofte om å legge rør for oksygen og vann i komplekse systemer. Det kan være utfordrende, men vi liker utfordringer, sier Langfjell.

I tillegg til faglig styrke er samholdet i gruppa avgjørende.

– Vi har en fantastisk gjeng som stiller opp for hverandre. Det er mye godt humør og god stemning hos oss, sier Nilsen.

FORNØYDE KUNDER SOM VIKTIGSTE RESSURS

For Nord Industrirør handler alt om å gjøre kundene fornøyde. Og de er ikke redd for å la kundene sine snakke for seg.

– Kundene våre er rett og slett vår viktigste ressurs. Når nye kunder vurderer oss, oppfordrer vi dem gjerne til å prate med tidligere kunder. Det fungerer veldig godt, forklarer Langfjell.

VEIEN VIDERE

Mye tyder på at fremtiden ser lys ut for Nord Industrirør. Målet deres er å fortsette å vokse, men på en bærekraftig måte der kvalitet og gode relasjoner forblir viktigst.

– Vi har planer om fortsatt vekst, men vi skal aldri glemme hva som har tatt oss hit: kvalitet, kundetilfredshet og en gjeng som trives sammen. Det er nøkkelen til videre suksess, avslutter Edvard Nilsen.

Daglig leder i IMTAS, Johannes Sandhei

IMTAS ER NÅ EN DEL AV EQVA

IMTAS beholder både navn og ledelse, men i mars ble de en del av EQVA-konsernet. Daglig leder Johannes Sandhei melder at de med dette ønsker å legge til rett for vekst, blant annet gjennom samarbeid med søsterselskaper i konsernet.

Oppkjøpet måtte vurderes av Konkurransetilsynet, og ble nylig godkjent. Dermed lå veien åpen for å gå videre med de strategiske planene.

– Jeg er veldig fornøyd med at vi har blitt en del av EQVA. Dette gir oss flere muligheter uten at vi mister det som gjør IMTAS til IMTAS. Vi har fått en god medeier, og vi går inn i dette med fullt engasjement, sier Johannes Sandhei, daglig leder i IMTAS.

Nye muligheter innenfor konsernet
IMTAS inngår nå i et konsern med rundt 800 ansatte og en samlet omsetning på 1,5 milliarder kroner.

– Vi blir medlem av et sterkt system, og kan nå samarbeide tettere med søsterselskaper som tilbyr lignende tjenester. Dette gir nye muligheter for å tilby større totalpakker, sier Sandhei.

Det har vært viktig for IMTAS å bevare sin identitet og struktur gjennom hele prosessen.

– EQVA kjøpte oss fordi vi er et godt selskap med sterk profil, solide økonomiske resultater og gode HMS-resultater. De ønsker ikke å endre oss, men heller støtte oss i videre vekst, understreker han.

Selskapene som inngår i transaksjonen er IMTAS AS, IMTAS Prosjekt, IMTAS Personell, IMTAS Harstad og Jakobsen mekaniske verksted.

IMTAS har i dag rundt 230 medarbeidere, hovedsakelig lokalisert på Helgeland og i Harstad. EQVAs øvrige selskaper holder for det meste til på Vestlandet.

– Selv om vi nå inngår i en nasjonal tungvekt innen industriell service, skal vi fortsatt satse sterkt lokalt. Vi har alltid hatt fokus på gode prosjekter og fornøyde kunder og

medarbeidere, noe som fortsatt er nøkkelen til vår vekst, sier Sandhei.

– Vi skal vokse videre, både i omsetning og antall ansatte. Om det skjer nordover, sørover eller vestover er ikke avgjort – vi vokser i takt med kundenes behov. Men det er klart vi trives og står sterkest her på hjemmebane, legger han til.

Vil vokse gjennom samarbeid og erfaringsdeling
Proessen med EQVA startet for over ett år siden. Målet var å finne en industriell medeier som kunne bidra til videre utvikling – uten å endre det IMTAS står for.

– Vi ville finne noen som forstår oss og som vi kunne vokse sammen med. EQVA ble et naturlig valg, sier Sandhei.

I tiden fremover skal IMTAS delta i felles strategisamlinger og workshops sammen med de andre selskapene i konsernet. Her skal erfaringer deles og beste praksis løftes fram.

– Vi skal lære av hverandre og stadig forbedre oss. Det ligger dypt i kulturen vår å hele tiden se etter måter å bli bedre på. Nå får vi enda flere å spille på lag med, avslutter han.

Terje Rufsholm, prosessingeniør i Ferroglobe Mangan Norge

Slik ser jernmalmen fra Rana Grubers dagbrudd ut.

FERROGLOBE TAR I BRUK LOKAL JERNMALM

Med nedleggingen av Norsk Jernverk i 1989 ble det også stopp på bruk av lokal malm i smelteovnene i Rana. Nå finner likevel en del av malmen fra Storforshei igjen veien inn til det gamle råjernverket.

Da Norsk Jernverk startet for 70 år siden, brukte de jernmalmen fra gruvene på Storforshei. Dette er gruvene som i dag drives av Rana Gruber. Jernmalmen ble fraktet ned til sinterverket for behandling, før den gikk inn til råjernverket hvor jernet ble smeltet ut. Etter nedleggingen av Norsk Jernverk i 1989 har Rana Grubers malm blitt eksportert.

Ferroglobe Mangan Norge produserer silikomangan – en legering som brukes som tilsetningsstoff i stålproduksjon. Produktet inneholder blant annet mangan, silisium og jern, og leveres i størrelser fra 10 til 80 millimeter. Den viktigste råvaren er importert manganholdig malm.

Vi møter Terje Rufsholm, prosessingeniør i Ferroglobe Mangan Norge, som forteller oss hvordan de jobber.

– Silikomangan er hovedproduktet vårt, og vi leverer blant annet til SSAB i Sverige og Finland, samt kunder i Tyskland, Frankrike, Tyrkia, USA og England. Celsa Armeringsstål er vår eneste kunde i Norge, forteller Rufsholm.

Det er atten forskjellige vekter som brukes til å blande råvarer nøyaktig etter resept. Råmaterialene smeltes sammen, før det tappes ut i senger og skilles i metall og slagg. Så knuses det, før det sendes videre til kunden. For noen som ikke vet bedre, kan det ferdige produktet nesten se ut som stein. Men det er i så fall stein som har blitt til i en svært komplisert industriell prosess.

– Produktet fraktes stort sett i bulk, og kundene stiller ulike krav til innholdet av mangan, silisium, karbon og bor. Produksjonen tilpasses derfor med nøyaktige resepter, sier Rufsholm.

TRENGER JERN

Selv om Ferroglobe Mangan i dag bruker en annen type malm, trenger de også jernkilder. Tidligere har Ferroglobe brukt glødeskall – et biprodukt fra Celsas valseverk – som jernkilde i produksjonen. Dette materialet er oksidert stålskall som faller av når stål vales og behandles.

At dette kunne gjenbrukes hos nabobedriften Ferroglobe, er et godt eksempel på den industrielle symbiosen som det ofte snakkes om i Mo Industripark.

– I tillegg til glødeskall, har vi kjøpt jernholdige materialer fra Elkem og fra leverandører i Europa, sier Rufsholm.

Da tilgangen på glødeskall ble redusert, måtte selskapet se seg om etter alternativer. Derfor ble jernmalm et aktuelt alternativ for å justere jerninnholdet i produksjonen. I januar ble det levert 1000 tonn jernmalm fra dagbruddet til Rana Gruber på Storforshei.

– Malmen leveres som grovstein med riktig kornstørrelse, som gjør at den kan brukes direkte i produksjonsmiksen uten ytterligere behandling. Det er samarbeidspartneren vår HJH Fjell og Anleggsentreprenør som sørger for at malmen tas ut og knuses i riktig størrelse, før den leveres til industriparken.

– Vi mottok 1000 tonn jernmalm i januar. Det tilsvarer rundt 35 lastebillass. Denne råmalmen er ikke prosessert, og inneholder derfor bare rundt 30 prosent jern. Denne kan vi likevel tilsette rett inn i ovnsmiksen uten videre behandling. Det fungerer veldig bra, sier Rufsholm.

Det er første gang på mange år at det brukes lokal jernmalm i produksjonen, men helt sikkert hvor lenge siden det er, vet man ikke.

– Det kan hende vi brukte noe jernmalm fra Rana Gruber tidligere, kanskje på slutten av 80-tallet, men jeg er ikke helt sikker, avslutter Rufsholm.

F.v.: Signe Strand Tverbakk og Rune Aasheim Gjersvik.

Signe Strand Tverbakk

Rune Aasheim Gjersvik

IKKE-ØDELEGGENDE TESTING MED MO NDT & INSPECTION

Med såkalt ikke-ødeleggende testing, eller non-destructive testing (NDT) kan man avdekke feil på en mer effektiv og rimeligere måte. I fjor startet Mo NDT & Inspection opp. Med base i Mo Industripark tilbyr de tjenester i hele landet.

Det var 1. november 2024 at Rune Aasheim Gjersvik og Signe Strand Tverbakk startet opp selskapet, med mål om å tilby profesjonell inspeksjon og ikke-ødeleggende testing (NDT). De to driver selskapet sammen og er opptatt av kundeopplevelse og fleksibilitet.

Daglig leder Rune Aasheim Gjersvik startet som sveiser i 1998 og har siden opparbeidet bred erfaring innen NDT. Han begynte med inspeksjon i 2014 og drømte etter hvert om å starte eget selskap. Da han møtte Signe Strand Tverbakk, med bakgrunn fra sveising og industrirørlegging, tok planene form – og Mo NDT & Inspection ble en realitet.

– Vi ønsker å gjøre ting på vår måte – mer effektivt, fleksibelt og kundeorientert. Kundene skal alltid være fornøyde med jobben vi gjør, sier Gjersvik.

Tverbakk startet sin industrikarriere i 2012 og har flere års erfaring som sveiser og industrirørlegger. Hun mener den praktiske erfaringen gir dem et viktig fortrinn.

– Det er en klar styrke at vi begge har jobbet som sveisere. Det gir oss dypere innsikt og en mer praktisk forståelse for metodene vi arbeider med, sier Tverbakk.

BRETT TJENESTETILBUD

Mo NDT & Inspection tilbyr visuell inspeksjon, magnetpulvertesting, penetranntesting og ultralydkontroll – metoder som avdekker feil uten å skade materialene. De utfører også tykkelsesmålinger, hardhetsmålinger og materialidentifikasjon (PMI).

– Vi har lang erfaring med kontroll av sveiser og tykkelsesmålinger på alt fra båter og gassklokker til tanker og andre stålkonstruksjoner. Metodene våre er effektive og presise, og gir kundene verdifull informasjon for vedlikehold og sikkerhet, forklarer Tverbakk.

PREISJON I KREVENDE OPPDRAG

Selskapet har allerede gjennomført flere spennende oppdrag. Blant høydepunktene er sveiseinspeksjoner for IMO Sveiseindustrier under prefabrikasjon av Storslett bru,

der Statens vegvesen stiller svært strenge kvalitetskrav.

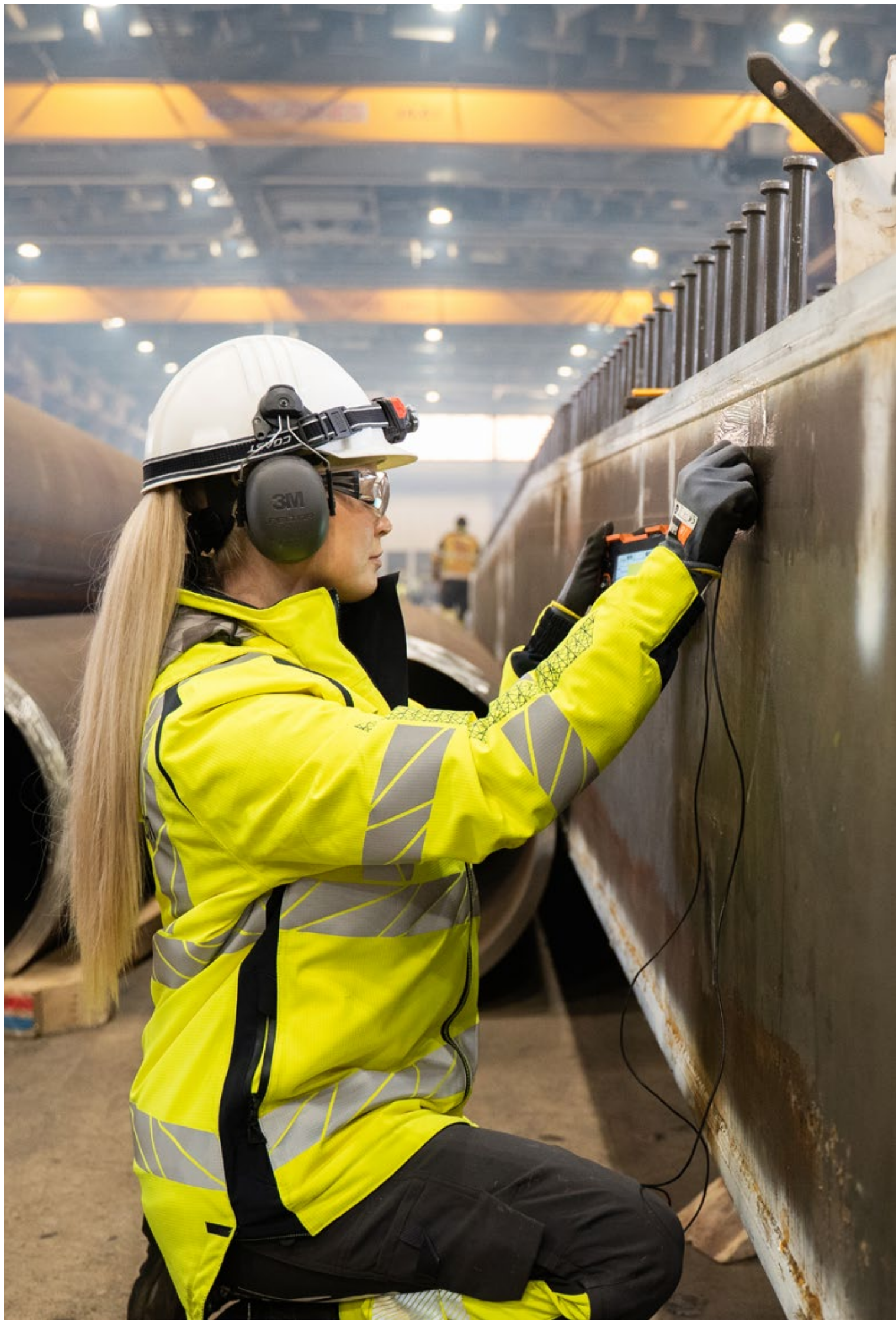
– Det har vært krevende – men veldig givende, forteller Gjersvik.

De har også utført oppdrag for andre lokale aktører som Keller Geoteknikk, Slitasjeteknikk, IMTAS, Mo Industripark, Mo Fjernvarme og Momek.

LOKAL FORANKRING OG FRAMTIDSRETTET VEKST

For Gjersvik og Tverbakk er tett kundedialog og fleksibilitet viktig. Selv om selskapet har lokal forankring, har de allerede hatt oppdrag flere steder i landet – og ser frem til videre vekst.

– Vi skal være konkurransedyktige på pris, enkle å samarbeide med og fleksible. Ambisjonen vår er å bygge gode og varige relasjoner med kundene våre, avslutter Tverbakk.

JUBILANTER

70år

SVEIN OLAV STENE
MOMEK Services AS
07.05.1955

65år

TROND ASPEN
Ferroglobe Mangan Norge
14.04.1960

EINAR HELGE ELIASSEN
MOMEK Services AS
13.05.1960

60år

HANS BERNTSEN
Ferroglobe Mangan Norge
07.04.1965

ELLINOR JOHANNE BJERKLI
MOMEK Civil AS
04.05.1965

55år

EIRIK MICHALSEN
Mo Industripark AS
15.04.1970

50år

KRISTIAN VALLA LYDERSEN
Svabo Industrinett
11.05.1975

ALEKSANDER YTTERØY
Elkem Rana
12.05.1975

HELGE SKOG
Mo Industritransport
18.05.1975

40år

CHRISTIAN MOA
Svabo Industrinett
02.04.1985

LARS CHRISTER DIKVOLD NESHAGEN
MOMEK Civil AS
12.04.1985

MORTEN ANDRÉ SKOGVOLL OLSEN
MOMEK Services AS
21.04.1985

ALEXANDRE VORONOV
MOMEK Services AS
24.05.1985

35år

TOR ERIK STORBEKKMO
Mo Industripark AS
19.04.1990

MAIKEL ÅSLAND
Mo Industripark AS
10.05.1990

GØRAN HILSTAD SKOTNES
Ferroglobe Mangan Norge
29.05.1990

30år

THOMAS LENNINGSVIK
Ferroglobe Mangan Norge
26.04.1995

MAGNUS-ANDRE ELVEBAKK HENNINGSEN
Elkem Rana
06.05.1995

JØRGEN VIKAN EIDSVÅG
Elkem Rana
09.05.1995

BENJAMIN STRØM BØEN
Mo Industripark AS
29.05.1995

JUBILEUM

ANSATT 40 ÅR I SAMME BEDRIFT

10.04 **TERJE OLAV RUFSHOLM**, Ferroglobe Mangan Norge
15.04 **KURT MAGNUSSEN**, Mo Industripark AS
26.04 **RUNE LARSEN**, Ferroglobe Mangan Norge

ANSATT 30 ÅR I SAMME BEDRIFT

01.04 **BJØRN EIRIK EINHAUG**, Ferroglobe Mangan Norge

ANSATT 15 ÅR I SAMME BEDRIFT

26.04 **ROY KAPPFJELL**, Elkem Rana
27.04 **ALEKSANDER YTTERØY**, Elkem Rana

ANSATT 10 ÅR I SAMME BEDRIFT

01.05 **ARNAS GASPARENAS**, MOMEK Civil AS
04.05 **KENT ANDRÉ STIEN**, MOMEK Civil AS
27.05 **MIKAEL HOLM NORDAHL**, Elkem Rana

BEDRIFT

STRØM MED PRISGARANTI

Vi brenner for et konkurransedyktig næringsliv på Helgeland.
Hos oss får du alltid de beste prisene og lokal rådgivning til din bedrift.
La oss ta en kraftprat.

Sammen skaper vi verdier.

 Lars-Andreas Østvik
901 99 976

 Sondre Kastnes
417 41 937

Alltid
personlig
rådgivning

Prisgaranti
for
bedrift

%

Grønt og
korteist
valg

helgelandkraft.no

HELGELAND
KRAFT
Strøm fra verdens vakreste kyst

Vi setter stor pris på tips og innspill om saker du vil vi skal skrive om.

Innspill og tips kan sendes til industriparknytt@mip.no